

...LĪDZ CETURTDIENAI

Sestdien atzīmējam Visvētās jaunavas Marijas parādīšanās Lurdā dienu — attēla pa labi skulptūra, kas tagad redzama tajā vietā grotā. Otrdien, 14. februārī — slāvu apustuļu Kirila un Metodija diena. 1935. gada 9. februārī Latvijas Preses biedrība rīkoja Latgales rakstnieku vakaru, kurā muzikālos priekšnesumus nīdza preilietes Helēna Ersa-Kozlovska un Magdalena Zepa.



Zemnieka kalendārs. Šodien un rit Mēness ir Dvīņu zīmē, nākamās trīs dienas — Vērša, tad divas Lauvas un ceturtdien — Jaunavas zīmē. Vecā mēnesī cērt kociņus grābekļu, lāpstu un citu darba rīku kātiem. Ozoli un citi koki jāzāgē tieši vecā Mēnesī. Šajā laikā dzertās zāles nepalīdzot. Pilns Mēnesis iestāsies 14. februārī pulksten 14.15.

Zemturis

Nr. 7 1995. gada 9. februāris

Cena 5 santimi

NĀKAMAJĀ NUMURĀ

- ◆ līdz tam atlikām ielānāto materiālu par noziegumiem mūsu valstī un rajonā aizvadītajā, 1994. gadā;
- ◆ pakavēsimies pie februāra dažām iezīmēm, no kurām var spriest par gaidāmo vasaru;
- ◆ būs Antona Dzeņa (šogad, 3. martā, viņam 105. dzimšanas diena) atmiņas par Jasmuižu;
- ◆ turpināsim aizsāktās publikācijas.

IGNATAM BEČAM — 105



1914. gads



1926. gads



Kopā ar ģimeni 1931. gadā

1890. g. 14. februārī Preiļu pagasta Litauniekos dzimis I pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks, kārtības policijas priekšnieks Abrenē I. Bēčs.

RAJONA PADOME



Preiļu rajona padomei nodoto funkciju pildīšanai izveidotās komisijas un to vadība

Komisijas nosaukums	Pakļautība komitejai	Komisijas locekļu skaits	Komisijas vadītājs	Deputāts, komisijas kurators
Rūpniecības	Finansu	3	I.VISOCKIS	J.LIEPA
Lauksaimniecības	"	3	I.ŠAFTERE	V.VALTERS
Ekonomisko sakaru	"	3	Ē.ANCĀNS	J.EGLĪTIS
Privatizācijas	"	5	A.JERMOLAJEVS	J.LIEPA
Zemes	"	5	J.KOMKAITE	J.ANSPOKS
Denacionalizācijas	"	5	I.BEITĀNE	J.ANSPOKS
Administratīvā	"	7	P.ROMANOVS	J.ANSPOKS
Veselības aizsardzības	soc.kult. un izgl.	3	I.GLUŠŅONOKA	J.URTĀNS
Kultūras	"	3	M.LIVDĀNE	M.LIVDĀNE
Valsts val. atestācijas	"	5	V.BRICE	V.BRICE
Deputāti-kuratori				A.RANCĀNS
Sociālās aprūpes				J.VUCĒNS
Sporta				J.EGLĪTIS
Skolu valdes sastāvā iekļautie deputāti				J.ANSPOKS

ZEMNIEKS NAV PASĪVS

Gandrīz visos pagastos šis gads iesācies ar zemnieku sapulcēm, kurās tie risina interesējošus jautājumus un klausās speciālistu stāstījumus par dažādām aktualitātēm, praktiskus padomus lopkopībā, augu aizsardzībā, valsts nodokļu un nodevu sistēmā un citu. Zemnieki un zemes lietotāji kuplā skaitā bija sanākuši arī 3. martā Aglonas kultūras namā. Par praktiskām lietām saprotamā valodā un tieši par pavasara atbildīgo cēlienu zemkopja sētā, kurā tur lopus, to atnešanos stāstīja Upmalas pagasta konsultants, veterinārais feldšers Olgerts Daugulis, par

sēklu gatavošanu sējai un sējumu kopšanu, lai kultūraugus neapdraudētu kaitēkļi un slimības, runāja augu aizsardzības speciāliste no lauksaimniecības departamenta Jevģenija Stikāne, par nodokļiem, kuri attiecas uz zemniekiem un zemes kopējiem informēja rajona finanšu inspekcijas pārstāve M. Jokste, pagasta lopkopības speciāliste Daina Lukaševiča, lauksaimniecības konsultāciju rajona biroja vadītājs Māris Liniņš. Latvijas Zemnieku savienības rajona nodaļas priekšsēdētājs un laikraksta "Zemturis" izdevējs Antons Rancāns, bet noslēgumā pārskatu par

pagasta padomes darbu kopš ieviešanas sniedza priekšsēdētājs Antons Bēķis, par nenokārtoto no pagājušā gada parādu vairāk nekā trīs tūkstoši septiņi simtu latu apjomā maznodrošinātajiem iedzīvotājiem apkures izdevumu segšanai atgādināja pensionāru padomes priekšsēdētājs Donāts Valainis. Apspriedē, izsakot daudzus lietiskus priekšlikumus, noderīgus pavasara lauku darbu sagaidīšanas posmā, izteica pagasta lauksaimnieku konsultants Pēteris Vaivods.

(Nobeigums 3. lpp.)

TEHNISKO APSKAŠU GRAFIKS 1995. GADĀ

Pagasts	Diena
Aglonas	5. aprīlis
Aizkalnes	17. marts
Galēnu	4. aprīlis
Jersikas	6. aprīlis
Pelēču	22. marts
Preiļu	15. marts
Sutru	16. marts
Riebiņu	11. aprīlis
Rožkalnu	12. aprīlis
Rožupes	13. aprīlis
Rudzātu	23. marts
Rušonas	31. marts
Saunas	18. aprīlis
Silajāņu	24. marts
Stabulnieku	19. aprīlis
Turku	30. marts
Sīlukalna	29. marts
Upmalas	28. marts
Vārkavas	21. marts

Tehnisko apskāšu vietas un laikus noteiks pagastu padomes. VTU inspekcijas gaida priekšlikumus arī par izmaiņām attiecībā uz dienām — šis ir iespējama piedāvātais variants.

PRIEĻU II VIDUSSKOLAI — 50

Aizvadītajā sestdienā Preiļu II vidusskola pulcināja visus, kas te mācījušies — šis ir mācību iestādes zelta jubilejas gads un tam veltīti dažādi pasākumi visā tā garumā — bija 44. absolventu salidojums. Skolu beiguši vairāk par diviem tūkstošiem preiļiešu un apkāmes krievvalodīgo bērnu, daudzi vēlākajos gados izveidojušies par ievērojamiem dažādu amatu pratējiem, valstviriem, māksliniekiem un sabiedriskajiem darbiniekiem, kuri aktīvi piedalās un piedalījušies mūsu valsts dzīvē.

Par traktortehnikas tehnisko apskati

Pamatojoties uz Latvijas Republikas Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijas pavēli Nr. 14/3-13.01.95., saskaņā ar Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 169 "Par ceļu satiksmi" un traktortehnikas ekspluatācijas drošības noteikumiem 5.2. punktu, 1995. gadā noteikt traktortehnikas un tās piekabju Valsts tehniskās apskates termiņu līdz 30. jūnijam.

I. Prasības tehniskajā apskatē:

- 1 — traktortehnikai jāatbilst rūpnīcas-izgatavotājas tehniskajām prasībām;
- 2 — jāatbilst darba aizsardzības un drošības tehnikas noteikumiem (iedarbināšanas sistēmu bloķēšanas mehānismi, sakābes iekārtu drošība u. c.);
- 3 — dabas aizsardzība (degvielas un eļļu sūces);
- 4 — jābūt nokomplektētai pirmās medicīniskās palīdzības aptieciņai;
- 5 — dzinēju un rūpnīcas Nr. atbilstība ar ierakstiem dokumentos.

II. Uz skati līdzīgi jābūt sekojošiem dokumentiem:

- 1 — reģistrācijas dokumenti;
- 2 — rūpnīcas pase (formulārs);
- 3 — vadišanas tiesības;
- 4 — medicīnas izziņa;
- 5 — apmaksā par skates izvešanu:

— pašgājējtraktortehnika Ls 2,30 (t.sk. ielime logā)

— piekabe Ls 1,00

III. Atkārtotā tehniskā apskate jāapmaksā pēc iepriekš minētajiem izceļojumiem.

IV. Traktortehnikas ekspluatācija, kura nav izgājuši tehnisko apskati līdz 1995. gada 30. jūnijam, AIZLIEGTA.



ATJAUNOSIM K. ULMANA DRAUDZĪGO AICINĀJUMU!

LATGALES UZPLAUKUMAM

Apvienojot Latgales desmit pašvaldību un Latvijas attīstības aģentūras akcijas, top veidots Latgales reģiona attīstības fonds. Tas paredz, ka būs savi īpašumi un pastāvīga bilance, ārvalstu valūtas un citi norēķinu konti, veiksmīgus saskāņus ar savas darbības mērķiem. Apvienojas Daugavpils un Rēzeknes pilsētu domes, Alūksnes, Balvu, Daugavpils, Jēkabpils, Krāslavas, Ludzas, Preiļu un Rēzeknes rajonu padomes. Ja nepemam vērā slaveno "deķiņa raustišanu" starp divām mūsu novada lielpilsētām — Daugavpili un Rēzekni, kurai kļūt par Latgales centru, dibinot dažādas reģionālas (apgabala) iestādes un organizācijas, šāds fonds varētu kļūt par ko nozīmīgu mūsu novada virzīšanā pa attīstības ceļu. Fonda "krēsls" iecerēts Daugavpili.

Izstrādās un pats arī īsteno Latgales attīstības programmu, veicinot ekonomiku, ražošanas efektivitāti, radot jaunus darba vietas un gādājot par produkcijas kvalitāti un eksportu, nodarbošies ar pašvaldību īpašuma privatizāciju, ieguldīs līdzekļus vērtspāros un veiks ar tiem dažādas operācijas, analizēs uzņēmumu un firmu finansu un ekonomisko darbību, operēs ar privatizācijas sertifikātiem un dzaudz ko citu.

Garantē saglabāt klientu un korespondentu kontu un operāciju noslēpumus.

Savos statūtos fonds paredz, ka veidos rezerves fondu ziedojumiem, ārzemju humānajai palīdzībai, atskaitījumiem no dažādiem ārzemju fondiem un projektiem, cietiem līdzekļiem. Kad būs pietiekami bagāts, izsniegs istermiņa un ilgtermiņa kredītus, sniegs konsultācijas projektu izstrādāšanā un piedalīsies finansēšanā, sabiedrības līdzekļu palielināšanai izlaidīs obligācijas, pirkīs, pārdoš, iznomās kustāmo un nekustāmo īpašumu, ja tāds būs, dibinās nodaļas, filiāles un pārstāvniecības, iestāsies tādās organizācijās, kuru darbība atbilst fonda mērķiem un uzdevumiem. Iespējams, ka darbības laikā šis uzskaitījums papildināsies.

Pamatkapitāls 10000 latu sadalīts akcijās ar 100 latu nominālo vērtību, dibināšanas kapitāls noteikts 1200 latu apmērā. Katrs dibinātājs parakstās uz piecām akcijām, pēc savas izvēles fondā var ievest trīs juridiskās personas un katrai no tām dotas tiesības parakstīties uz vienu akciju, darbiniekiem rezervētas piecas līdz desmit. Pārvaldes funkcijas veic pilnsapulce, padome un valde. Pilnsapulce sanāk ne retāk kā reizi gadā, pārbauda un apstiprina

fonda darbības pārskatu, apstiprina groza vai atceļ nolikumu un instrukcijas, apstiprina budžetu un darbības plānu, vadošos darbiniekus un citas amatpersonas un lemj par viņu darbu samaksu. Padomi ievēl no 12 locekļiem, tā savukārt no sava vidus izraugas priekšsēdētāju un vietnieku. Locekļus izvirza uz trim gadiem, tiesīga lemt, ja piedalās ne mazāk par pusi locekļu, šēžu protokolus paraksta visi klātesošie. Valdi ievēl pilnsapulce triju cilvēku sastāvā, viens no tiem tad ir priekšsēdētājs un otrs — vietnieks. Šis ir tas orgāns, kurš pārzina un vada visas fonda lietas, atbild par darbību, rīkojas bez fonda pilnvaras un tiek ievēlēts uz trim gadiem.

Fonda gada pārskatus, un vispār tā darbību pārbauda zvērināti revidenti, kuri neestrādā tā struktūrās, pieaicināti no malas un apstiprināti kopsapulcē. Par gada pārskata sastādīšanu valde viņiem paziņo ne vēlāk kā mēnesi pirms kopsapulces, kurai tas jāapstiprina, revidenti savus ziņojumus valdei savukārt iesniedz ne vēlāk kā septiņas dienas pirms pilnsapulces.

Tāds isumā ir topošā fonda raksturojums. Kādi bus darbi — dzivosim, redzēsim.

A. Rancāns

VĒSTURES LAPPUSES ŠKIROT

Jānis Borda LATGALES ZEMNIEKU SKOLU SĀKOTNE

(6. turpinājums, sākums Nr. 1)

Sākotnēji mācīja tikai reliģiju un krievu valodu, vēlāk nāca klāt vēstures un ģeogrāfijas pamati, gan visai primitīva veidā. Lasīšanas, rakstīšanas un rēķināšanas mācīšanai ierādīja līdz 6 stundām nedēļā, bet pārējiem priekšmetiem pa 2 stundām. To kopskaits svārstījās no 24—30, nepārsniedzot 36 stundas.

Tā kapitālisma un tensīvas attīstības posmā sākums Latgales zemnieku dzīvē ienesa pilnīgi jaunu, plašākam zemnieku masām nepazīstamu elementu — skolas. Noraidošā nostādne pret tām sākuma posmā nebūt nebija specifiska Latgales īpatnība, līdzīgu evolūcijas ceļu skolu attīstība iepriekšējos gadsimtos un pat 19. gs. pirmajā pusē bija nogājusi arī Vidzemē un Kurzemē. Tur latviešiem skolu izplatību atviegloja mācības dzimtajā valodā, Latgales latviešu bērniem vajadzēja iet daudz mokošāku ceļu — mācīties krievu valodā. Bet ģimenēs runāja augšzemnieku dialektā. Tomēr Latgales jaunatne sāka apzināties savu kopību ar pārējiem Latvijas novadiem.

Neraugoties uz valdības pašivitāti, zemnieku nabadzību, lauku skolas tomēr pakāpeniski attīstījās. 80. gados tās vairākkārt pārbaudīja mācību apgabala inspektori. 1886. gada revīzijas aktā inspektors norādīja, ka pārbaudījis 49 skolas. Labāko iespaidu atstājušas Daugavpils apriņķa Dagdas, Izabelinas (Skaistas), Krustpils, Liksnas, Asīnes un Ungurmuižas skolas, kopā 7. Rēzeknes apriņķi Vaivadovskas un Galēnu, Ludzas apriņķi — Landskoronas un Mihailovskas. Ļoti sliktos apstākļos darbojušās Vārkasas, Kaunatas, Vertulovas un Lauderu skolas. Nākamajā gadā notika jauna pārbaude. Pēc inspektora vērtējuma mācības labi noritējušas 18 (35,7%) skolās, apmierinoši — 29 (60%) un vāji — 2 (4,3%). Labi darbojušos skolu visvairāk bijis Daugavpils — 8 (50%), Rēzeknes — 5 (35,5%) un Ludzas — 5 (27,8%) apriņķos.

Visumā inspektoru iepriecināja skolu darba panākumi, ņemot vērā krievu mācību valodas radītos šķēršļus. Viņš norādīja, ka skolēnu pamatmasu veido latvieši, kuri skolā iestājas bez jebkādam priekšzināšanām krievu valodā, bet jau pirmajā mācību gadā sasnieguši tādus panākumus, ka daļa pat brīvi runā. Par

savdabīgu kritēriju latviešu jauniešu centībai apgūt krievu valodu viņš uzskatīja pārbaudes rezultātus atvieglojumu saņemšanai karadienestā. 1888. gadā Daugavpils apriņķa pārbaudi nokārtojuši 191 vai 16%, 1889. gadā — 161 (17,4%), Rēzeknes apr. tajos pašos gados attiecīgi 95 (15%) un 85 (15,5%), Ludzas apr. — 54 (9%) un 84 (14,5%). Visos trijos apriņķos kopā 300 (13,5%) un 330 (15,8%). Gada laikā pieaugums 2,5 procenti, ko inspektors vērtējis kā labu sasniegumu. Sevišķi viņu iepriecināja fakts, ka trīs ceturtdaļas no visiem atvieglojumu saņēmējiem bijuši latviešu jaunieši.

Latgales zemnieku skolu attīstība apmierināja arī izglītības ministru I. Deļanovu un jo vairāk tāpēc, ka tas bija panākts ar zemnieku līdzekļiem bez kaut cik ievērojamām valsts subsidijām. "Un tā kā vietējie iedzīvotāji ciena krievu skolas un cenšas tajās iestāties", — viņš rakstīja mācību apgabala kuratoram, — "nepieciešams painteresēties par jaunu skolu celšanu un esošo paplašināšanu", to, protams, domājot sasniegt bez valsts palīdzības.

90. gados jaunas skolas arī atvēra bez valsts dotācijām. Noteiktas ziņas ir par 1890. gadā darbību uzsākušo Pustīņas skolu. Pagasta valdes dokumentos gan atrodams 1862. gads. Muižas īpašnieka dāvinājuma dokuments par pusdesmitas (desēfina — 1,09 ha) piešķiršanu skolai, ko ilgu gadu lietoja pagasta sabiedrība, nerūpēdamās par skolas būvi. 1892. gadā mācības uzsāka Makašānu (Rēzeknes apr.) un Sakstāgala (turpat) skolas, bet 1897. gadā Ludzas apriņķa Zaļmuižā skolotājs J. Šostaks mācīja 57 zēnus un 13 meitenes, daži no tiem bija turpat 20 gadus veci.

Teiktais liecina, ka zemnieki 19. gs. beigās atzina skolu lietderību, tāpēc savu iespēju robežās pagastu sabiedrības atvēlēja līdzekļus būvēšanai, remontiem un uzturēšanai. 1896. gadā Daugavpils apr. darbojās 16 skolas, bet to jau apsteidza Rēzeknes apr. ar 19 un Ludzas apr. ar 21 skolu. Šim skaitam var vēl pievienot 1894. gadā uzturētās 13 pareizticīgo draudžu skolas, no kurām Daugavpils apriņķi darbojas 8, bet Ludzas — tikai viena. Tā kā šajās skolās diezgan bieži mācījās arī zināms skaits latviešu zemnieku bērnu, ir pamats tās pieskaitīt zemnieku skolām, ko uzturēja baznīca. Tādējādi Latgales zemnieku skolu kopskaits 19. gs. beigās bija 69.

(Turpinājums sekos)

Tā ir abventūra no sešus vārdus gara nosaukuma krievu valodā, kurš latviskā tulkojumā nozīmē: "Svešvalodu leksikas apmācības automatizētā sistēma" — Автоматизированная система обучения лексике иностранного языка. Tā ir speciāla kompjūterprogramma apmācīšanai jebkurā svešvalodā. Ar vārdu leksiku šeit saprotamas ne tikai vārdu kopas, gramatiskās formas, sarunvalodas klīšejas, sadzīvības frāzes un tamlīdzīgi, šī sistēma orientēta uz svešvalodas izprašanu (tas nav tas pats, kas tulkošana) un neizvirza sev mērķi iepazīt gramatiku. ASOLIJA vērtējama kā līdzeklis vārdu krājuma intensīvai uzkrāšanai. Tieši frūcīgais vārdu krājums ir galvenais un principālais šķērslis tam, lai ātri un veiksmīgi ienāktu valodā.

Zināms, ka, piemēram, pēc Estufa-Zipa likuma, tūkstoša svarīgāko valodas vārdu zināšana garantē vidēji ar 90 procentiem sveša teksta saprašanu. Tajā pašā laikā, lai pilnīgi izprastu jebkuru tekstu, pietiekami zināt tikai 90 procentus leksikas, no kuras tas sastāv. Bet tehniskajiem, matemātiskajiem un citiem speciālajiem tekstiem šis sliekšnis vēl zemāks — 75 līdz 85 procenti. Tas tiek panākts uz valodas dabiskās piesātinātības rēķina.

Tie, kam gadījies tulkot svešvalodu tekstus, droši vien zina šādu situāciju. Uzdūrušies nepazīstamam vārdam, Jūs to tulkojat ar vārdnīcas palīdzību. Taču pēc dažām lappusēm šis pats vārds sastopams vēlreiz un jums neizdodas atcerēties, ko tad īsti nozīmē. Jāņem atkal rokās vārdnīca. Tagad jūs šo vārdu pierakstāt kopā ar tulkojumu uz atsevišķas lapinās, lai iemācītos. Tomēr, kad atkal tam uzdurieties jau citā vietā, jums atkal jāmeklē vārdnīca... un ne reizi vien. Tādu "nolādēto" vārdu ir daudz un katram tie ir "savi". Gribot negribot jāizdara divi svarīgi secinājumi: — lai ātrāk un efektīvāk iemācītos, jāķeras nevis pie visas vārdnīcas, bet pie tās daļas, kura dotajā tekstā BIEŽĀK izmantota;

— jāatkārto ne viss pēc kārtas, bet tikai TĀS, kas grūtāk ielāgojams un ātrāk aizmirstas, pie kam šīs "TĀS" katram īpatnējs un atkarīgs no mūsu atmiņas individuālās specifikas.

Tieši tā darbojas ASOLIJA apmācības. Galvenais princips: daudzkārtēja to vārdu un frāžu atkārtošana un pārbaude, kuri sastopami visbiežāk un kurus tieši jūs visgrūtāk iegaumējat. Šī principa realizēšanai ASOLIJA izmanto oriģinālu pieeju apmācībā, tā balstās uz vadības teorijas metožu izmantošanu. Mācību process tiek vērtēts kā svešvalodas zināšanu vadības process.

ASOLIJA pamatātkirība no tradicionālajām pieejām kompjūterapmācībā ir:

— apmācība bāzējas uz vārdnīcu frekvenču izmantošanu, tas ir, tiek ņemts vērā vārdu svarīgums izvēlētajā priekšmetiskajā iecirknī;

— mācību procesā veidojas skolēna atmiņas modelis, tas ir, kompjūters iegūst priekšstatu par jūsu atmiņas specifiku — ko un kā jūs iegaumējat un aizmirstat (zināms, ka to mēs darām katrs savādāk);

ASOLIJA

— izmantojot šīs zināšanas, kompjūters katru apmācā stingri individuāli, tas ir, mācību procesā notiek konkrēta abonenta adaptācija uz atmiņas īpatnībām un specifiku, lai nodrošinātu apmācības ar maksimālu (viņam) ātrumu!

Gala iznākumā tiek panākts MAKSIMĀLAIS ātrums SVARĪGĀKO svešvalodas vārdu un frāžu apgūšanā! Tas tad arī ir ASOLIJA.

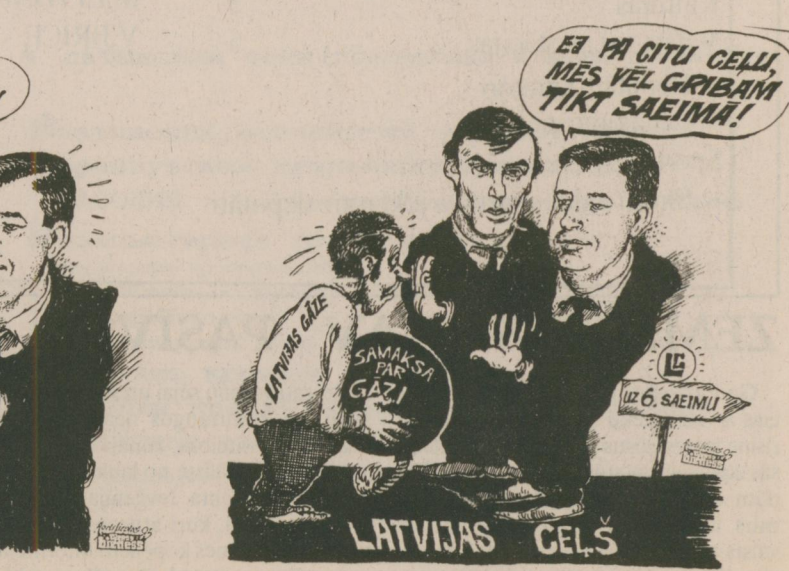
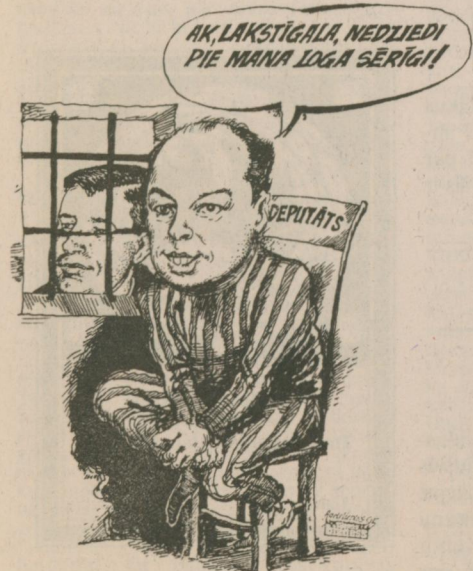
Ko tā prot? ASOLIJA sastāv no apvalka (kurš "zina", kā labi apmācīt) un kursiem (kuri satur to, ko māca ASOLIJA). Tātad, visa prasme ir tās apvalkā. Mācību procesā ASOLIJA izveido katra abonenta atmiņas modeli un uz tā pamata veido apmācības optimālo līmeni no 0 līdz 100 procentiem, dod papildus skaidrojošu informāciju par terminu, ja tāda ir, fiksē (un parāda uz ekrāna) apmācībai patērēto laiku, dod iespēju

"izmest" un uz laiku izslēgt no mācību kursa abonentam nevajadzīgās daļas, dod iespēju korektēt mācību materiālu, tas ir, izlabot un papildināt ar jauniem tulkošanas variantiem atbilstoši abonenta interesēm, apmācību kursā ievest jaunas leksiskās vienības — paplašināt to, meklēt vajadzīgos vārdus un frāzes (elektronvārdnīcas režīms).

ASOLIJA ir vairāki apmācību režīmi un tos izvēlas abonents. Tie ir pēc kartes ar gatavām atbildēm, kur īsto ar kursoru vai numuru atrod pats skolēns, bez tā — bez "pateikšanas priekšā". Māca svešvalodas ortogrāfiju, šajos gadījumos atbildi abonents sameklē uz kompjūtera klaviatūras, izrunas mācība, ko kompjūters piedāvā ar diktora vai runas sintezatora palīdzību, un svešvalodas saprašanas mācīšana. Šajos gadījumos kompjūters abonentu "uzrunā" ar balsi (caur audio sistēmu) un jārēģē, nospiežot attiecīgu taustiņu, vai, ja vienlaicīgi apgūst arī ortogrāfiju, uz klaviatūras jāsaliek pareizā atbilde.

ASOLIJA ir bāzes komplekts ar tās apvalku un kursiem, kuri atšķiras ar mācāmo valodu (angļu, vācu, franču, itāļu u.c.), leksikas sastāvu (vārdi, gramatiskās formas, vārdu kopas, sarunvalodas klīšejas, tipveida frāzes un tamlīdzīgi), un apmācības priekšmetiskās jomas (bāzes leksika, sarunas, komercija, menedžments u.c.), kā arī abonenta valodas — latviešu, krievu, angļu, vācu. Tā var būt paplašināta ar skaņu pavadījumu speciālā ieprogrammētā izpildījumā ar diviem valodas atveides variantiem — diktora un sintezatora, kā arī audio palīgierīci, ar kuras palīdzību kvalitatīvi tiek reproducēta svešā valoda, iespējams to atskaņot ar labu skaļrunīti vai austiņām, tāpat arī pārbaudīt, cik pareizi pats izrunā šīs valodas vārdus. Arī šis palīgierīcis ir divu veidu — stacionāras un mobīlas, kuras izceļas ar kompaktnumu un autonomu papildus barošanu.

ASOLIJA tiek izstrādāta dažādu svešvalodu apgūšanai un pēc dažādu tautību abonentu pieprasījuma. Ja kāds vēlas to iegūt savā īpašumā (kursus piedāvā Preiļos, Liepājas ielā 46, tālruni 21041, 22627 un 21450), var griezties Rīgā, a/k 406, LV-1001, tālr./fakss (0132) 275-706. E-mail: lar.asolia.vernet.lv



Saeimas priekšsēdētājs Anatolijs Gorbunovs ierosinājis Saeimas prezidijam iekļaut Saeimas sēdes darba kārtībā jautājumu par 5. Saeimas deputātu Alfrēda Rubika paturēšanu apcietinājumā vai par viņa atbrīvošanu. Eiropas un pašu sabiedrības priekšā daudzī grib būt civilizēti.

Pēc tam, kad Anatolijs Gorbunovs piedraudēja nebraukt uz Eiropas Padomes parlamentārās asamblejas sesiju 31. janvārī, Saeima pieņēma likumprojektu "Par bijušās PSRS pilsoņu, kurem nav LR vai citas valsts pilsonības statusu" otrajā lasījumā.

Pēc Anatolija Gorbunova ierosinājuma "Latvijas ceļā" frakcija apsprieda un nolēma neatjaunot gāzes cenu paaugstināšanu individuālajiem patērētājiem, jo tā varot izraisīt

smagas sociālas sekas. Un sekas var izraisīt nepatiku pret to radītājiem — nākošajiem 6. Saeimas deputātiem.

Agris Liepiņš
"Dienas Biznesa" karikatūru nodaļa



Dr. hab. ing. LLU profesors Ansis Grundulis

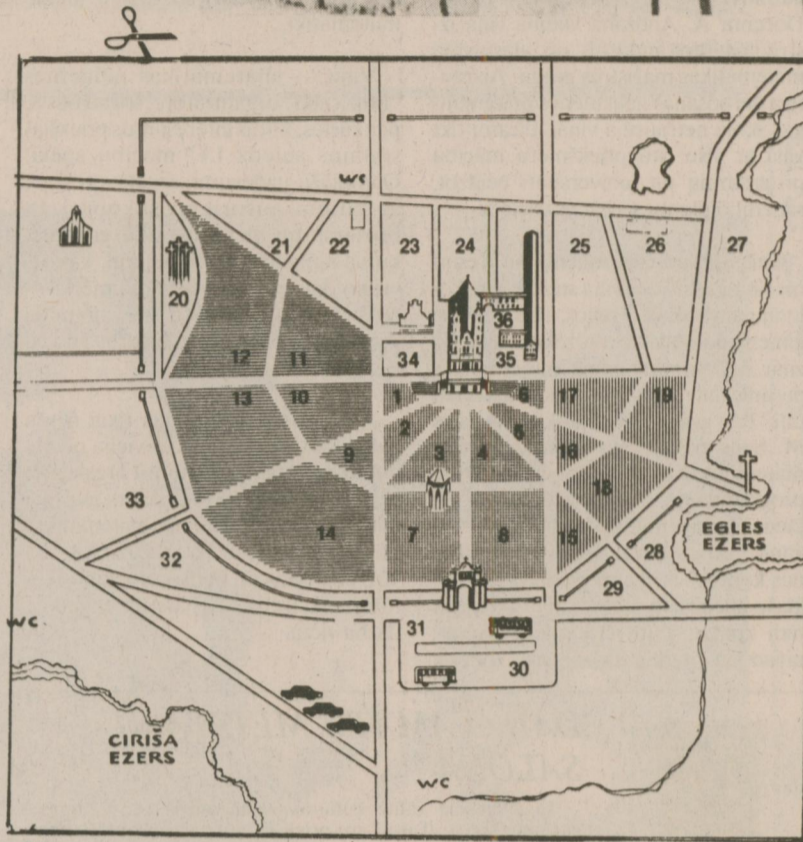
TĀ DARĀ "TOLĒNOS"

Autors ir Jelgavas raj. Vircavas pagasta "Tolēnu" saimnieks (kopš 1989. g.) un LLU Lauksaimniecības mehanizācijas fakultātes vadošais profesors, Lauksaimniecības enerģētikas institūta direktors. Veic zinātniskos pētījumus alternatīvās enerģijas izmantošanā zemnieku saimniecībās.

Vispirms par saimniecību "Tolēni". Kopā ar dēliem apsaimniekojam 81 ha zemes, 75 ha audzējam kviešus. Kviešu audzēšanā saimniecību esam specializējuši, tehnoloģiskos procesus (ieskaitot graudu pirmapstrādi un žāvēšanu "saules kaltē") pilnīgi mehanizējuši. Kviešu ražas stabils un augstāks par vidējām. Proti, ziemājiem 60—70 cmt/ha, vasarājiem ap 50 cmt/ha. Daļu vasaras kviešu "Dragon" audzējam kopā ar pelēkiem zirņiem "Rotu". Kviešus pārdodam "Dobele dzirnavniekam", arī sēklai citiem zemniekiem, bet šogad daļu bīdēļam un piegādājam Jelgavas tirdzniecības pārvaldei augstas kvalitātes miltus. Esam veikuši katram realizācijas variantam ekonomiskos aprēķinus, pārbaudījuši tos reāli praksē un lieku reizi pārliecinājušies, ka zemnieks nopelna vismazāk. Pārstrādātāji un tirgotāji pelna ievērojami vairāk. Absolūti nepamatotas ir kviešu iepirkšanas cenas, to gradācija pēc līpekļa satura graudos. Pašā likumā iestrādātas lielas korupcijas iespējas, ko veiksmīgi izmanto graudu pircēji ("N.C." 22.08.).

Mūsu zinātniskais darbs LLU Lauksaimniecības enerģētikas institūtā ir cieši saistīts ar zemnieku problēmu risināšanu, proti, par alternatīvās enerģijas iegūšanu un izmantošanu zemnieku saimniecībās. Esam izstrādājuši "saules kaltēs" projektu, kas realizēts zemnieku saimniecībā "Tolēni" ("N.C." 22.08.). Šogad šajā kaltē ar saules enerģiju izžāvējam 250 tonnas kviešu. Strādājam arī pie citiem alternatīvās enerģijas iegūšanas un izmantošanas variantiem (vēja, koka un biogāzes, rapšu eļļas u.c.). Zemnieku saimniecībā "Tolēni" notiek semināri un konsultācijas zemniekiem, studentiem, kā arī vietējiem un ārvalstu zinātniekiem. Šoruden konsultējam viesus no Anglijas, Vācijas, Zviedrijas, Dānijas un Luksemburgas par saules enerģijas izmantošanu graudu žāvēšanā. Pie LLU Lauksaimniecības enerģētikas institūta darbojas zemnieku konsultācijas centrs.

Par cik zinātniskais darbs tiek veikts ciešā sadarbībā ar lauksaimniecisko ražošanu un apmācībām, mums ir pilnīgs priekšstats par Latvijas lauksaimniecības un



Projekts

NACIONĀLĀ SVĒTVIETA

Izstrādāts likuma projekts par Nacionālās svētvietas piešķiršanu Aglonas bazilikai un apkārtnē. Šis komplekss ir

Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — plašs kultūras piemineklis, svēceļojumu vieta, cilvēku garīgās attīrīšanās un spēku atjaunošanas avots. Svētvietā paredzēts ietilpināt baziliku ar sārkāro laukumu, klostera ēkas un kapsētu, kā arī pieguļošās teritorijas — bazilikai piederošās zemes, ēkas un citas būves. Te, kā svētvietā, ar šī likuma stāšanās spēkā, iesāk darboties arī īpaši noteikumi.

Nodevas un citi maksājumi no svēceļojumiem un apmeklētājiem netiks iekasēti, atļauti tikai labprātīgie ziedojumi, šī vieta izmantojama vienīgi reliģiska un garīga rakstura pasākumiem, kuras nosaka katoļu baznīcas vadība Latvijā, izdevumi tās uzturēšanai un

saistīti ar svēceļojāju un citu apmeklētāju uzņemšanu, sedzami no valsts budžeta, teritorijas apsaimniekošanai jāatbilst likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" prasībām. Finanšiālos līdzekļus, pēc šī likuma projekta, veido valsts budžeta, katoļu baznīcas vadības piešķirtie, iegūtie bazilikas saimnieciskajā darbībā, fizisko un juridisko personu ziedojumi, nodevas par uzņēmējdarbību bazilikas draudzē piederošajā īpašumā. Valsts sedz visus izdevumus, saistītus ar medicīnisko, ceļu satiksmes un sabiedriskās kārtības nodrošināšanu mūsu pasākumu laikā, uzņēmējdarbība svētvietā un aizsargājamajā teritorijā atļauta ar draudzes rakstisku piekrišanu, iegūtie līdzekļi tiek izmantoti svētvietas un personāla uzturēšanai.

Šajā likumprojektā paredzēts, ka uzturēšanās noteikumus svētvietā un tās tuvumā tiesīgas izdot baznīcas vadība Latvijā. Šie noteikumi ietver īpašu kārtību ēku, būvju un dabas resursu izmantošanā, ierobežojumus tirdzniecībā, izklaides un citu līdzīgu pasākumu rīkošanā, ieskaitot reklāmu, tādu personu, kuri nav vietējie iedzīvotāji un nepiedienīgi uzvedas, izraidīšanu.

Var tikt paredzētas arī dažādas soda naudas. Noteikumu izpildi kontrolēs pagasta padome, valsts policija un zemesardze, tie, kad likums būs pieņemts un izstrādāti, tiks publicēti presē. Reliģisko pasākumu laikā tiks noteikti pārvietošanās ierobežojumi, tāpat tie paredzēti arī attiecībā uz apbūves, saimnieciskās darbības un cita veida darbību visā ciematā, ja tas kādā veidā var ietekmēt svētvietas zonu — materiāli vai pat vizuāli.

Pirms dažām dienām, lai praktiski saskaņotu likuma projektu un iepazītos ar situāciju dabā, bazilikā pulcējās tās un pagasta atbildīgi darbinieki, ieradās 5. Saeimas deputāts Voldemārs Novokšāns.

* Mūsu shēmā ar cipariem apzīmēti sakrālā laukuma sektori un ar treknāko līniju — bazilikas teritorija, svētvietas platība būs krietni plašāka.

CIK MĀCĪTI BIJA VECĒVĒI

Šis darbs radies pēc gandrīz divu gadu "sēdēšanas" arhivā, pētot 1897. gada Krievijas tautas vispārējās skaitīšanas datus man pazīstamos Kalupes, Jasmuižas un Vārkavas pagastos. Vārda tiešā nozīmē "izrak" ir papīru kalni, izgatavotas ap 90 tabulām, pirms varēja "uzvert" lasīprasmes stāvoķi novadā XIX gadu simteni un izdarīt secinājumus.

Tēmu izvēlējās, vadoties no pedagoģiskiem apsvērumiem. Strādājot par vēstures skolotāju, pārliecinājos, cik liela loma bērnu patriotiskajai audzināšanā ir tādā materiālā pielietojamā mācību stundā, kas saistīts ar pagātni un bērniem labi zināmu vidi. Esmu izmantojis arī mūsu skolas novadpētniecības datus. Kalupes, Jasmuižas un Vārkavas pagastos tautas skaitīšanas laikā dzīvoja astoņu tautību pārstāvji, vairākumā latvieši, otrā lielākā grupa bija krievi, tad seko poļi, ebreji un citi. Bija izveidojušās saimnieku, kalpu, amatnieku, strādnieku un tirgotāju grupas. Gandrīz visos gadījumos uzskaites lapās par līdzekļu galveno avotu norādīta zemkopība — gimenēm, nereti arī vecākajiem bērniem.

Latgales zemniekiem piederēja nelieli zemes īpašumi, daudz bērnu gimenēs bija darba roku pārpalikums, daudziem to locekļiem uzrādīta arī kāda blakus nodarbošanās — drēbnieks, kurpnieks, galdnieks un tam līdzīgi, tie visi bija amatnieki. Kalpu grupā ietilpināti arī pusaudži, kuri strādāja par ganiem, laika darba algādžiem. Strādnieku šajā novadā bija maz, tie bija daži dzelzceļa, Kalupes, Līksnas un Livenhofas (Līvānu) ķieģeļu, terpentīna un stikla rūpniecības strādājošie, kuri iztika no algas, bet tomēr nereti bija saistīti ar tēvu lauku saimniecībām.

Pirmā vispārējā un arī vienīgā tautas skaitīšana Krievijā bija 1897. gada 28. janvārī (9. februārī), arī Latgalē. Sākot ar 18. janvāri skaitījā aizpildīja lapas vai izdalīja loksnes iedzīvotāju pašreģistrācijai, pēc nedēļas visu nodeva iecirkņu pārzinjiem. Pēc tam trīs dienas ilga salīdzināšana ar patieso stāvokli uz doto dienu, ko izdarīja, apstāigājot mājas vai sasaucot saimniekus. Lapās bija ietverti 14 jautājumi, ieskaitot ziņas par personām, dzīves vietām, ticību, mātes valodu un lasīprasmes apgušanu. Arhīvu materiāli ir ar daudziem svītrojumiem un labojumiem, lapas aizpildītas ar tinti, krievu valodā un brīžiem grūti salasāmos rokkrastos. Atrodamas arī tādas, kurās uzrādītas gimes, kas skaitīšanas laikā bija izbraukušas, visbiežāk uz Polockas guberņu, nabadzīgās un izputējušās, kuras bija devušās pelnā. Gandrīz katrā gimenē, kur bija pieauguši dēli, tie prata vairākus amatus, nodarbojās ar bišķopību un zvejniecību, kā papildus nodarbošanās uzrādīta muzikanta darbs. Kalupes pagastā par papildus ienākumu avotiem minēti dārzniecība, mucniecība, pavāru un kalēja darbi, sievieteļiem savukārt vērpšana, adīšana un ausāna. Bet bija arī tādi gadījumi, kad šajos arhīvu materiālos uzgaļu drukas aizlieguma gados nosodāmu nodarbošanās — mājāmācību latviešu valodā: "māca bērniem lasīt latīņu burtu tekstus". Tāda, piemēram, bijusi Ieva Kokina, kura 60 gadu vecumā bērnu mācīja Kalupes pagasta Kusinos.

Uzskaites lapās atrodam arī klejojošus ubagus, kuri pārtika no pagastos noteiktajām nodevām un citu ziedojumiem.

Vairums uzskaitītāju strādājuši godprātīgi, snieguši izsmeltošas ziņas, sevišķi attiecībā uz lasītprasmi. Parasti viņu skaits pagastos svārstās 80—85 procentu robežās, bet Ernests Blūms savā iecirknī uzrādījis tikai 3,7—15.

1777. gadā Krievijas administratīvās reformas rezultātā Latgali sadalīja trijos apriņķos — Daugavpilī, Rēzeknes un Ludzas, 1778. gadā tika nodibināta īpaša Polockas vietniecība, kurā iedalīja Latgali, bet 1796. gadā to pievienoja Baltkrievijas guberņai, kopš 1802. gadā ietilpināja Baltkrievijas Vitēbskas guberņā, ko vēlāk nosauca vienkārši par Vitēbskas guberņu. Tirdzniecībai ar Kurzemes hercogisti Vārkavā bija ierīkota muitnīca, caur šejieni veda ceļš uz šo novadu, kas nāca no Jasmuižas un pie Līvāniem gāja pāri Daugavai. Latgale bija slavēna ar līnu audzēšanu, muižnieki ražoja degvīnu, dedzināja ķieģeļus, mežs izgatavoja potašu, terpentīnu, tecināja darvu. Plāterī-Zibergē bija organizējuši kaut ko līdzīgu muižu rūpniecības centrām Līksnā, kur izgatavoja terpentīnu, bet Kalupes muižā darbojās stikla fabrika.

Kavētas un neatbalstītas, uz zemnieku iniciatīvu sāka veidoties skolas. Visvecākā Preiļu apkaimē ir līnu tirgotāju tēva un dēla Jāņa un Adama Upenieku 1845. gadā atvērta Vārkavā tautskola. Viņi to uzcēla līdzās pagasta sapulču ēkai Rengentavas muižā, mācības 1845. gadā atvaļināta krievu virsnieka vadībā uzsāka seši skolēni. Stāsta, viņš bērnus sodījis

fiziķi — pēris, pats lietojis alkoholu. Tālāk dzīvojošie bērni nāksnojuši skolā, ēdienu gatavojuši paši, savu gaļas gabaliņu kopīgajā katlā, lai nesajauktu ar citiem, turējuši piesietu diegā. Upenieki grāmatas un laikrakstus, ko izmantoja mācībās, savās tirgoņu gaitās veduši no Rīgas. Bērni lasī, rakstī un rēķināt mācījās četras stundas. Ar 1862. gadu sāka ticības mācība un aizliegta latviešu valoda. Mācību laiks bija 5 mēneši. Daugavpilī aprīķi bez jau minētās skolas 60. gadu sākumā zināma tādā veidā tikai 1854. gadā dibinātā Līvānos, Dubnas muižā. Taču tām īpašas nozīmes nav bijis, par ko liecina statistika:

	Lasīt-pratēji	No lasītpratēju kop-skaita to apguvuši mājas apstākļos
Jasmuižas	21,40 %	88,00 %
Vārkavas	22,73 %	92,85 %
Kalupes	53,42 %	94,24 %

Visas grāmatas, ko izdeva Latgales zemnieku vajadzībām, bija sarakstījuši katoļu garīdznieki, 1772.—1861. gados tādu latgaliešu izloksnē izdots ap 100 — ābece, kalendāri, lūgšanu grāmatas, kas maz atbilda vietējai tautas valodai. Tās pašas parādījās nelegāli.

Augstākais lasīprasmes līmenis ir Kalupes pagastā, kopā ar citiem faktoriem tas izskaidrojams arī ar to, ka tie bija turīgāki zemnieki. Lasītprasības vecmāmiņas un vecvēdi, skalu gaismā adot vai auklas vijot reizē ar pārtiem mācīja arī laicīgās dziesmas un burtu pazišanu. Sieviešu vidū pašmācības ceļš bija gandrīz vienīgais, apguvušās pašas prasmi "burtot" grāmatas, viņas jau no seniem laikiem bijušas arī savu bērnu skolotājas. Uzskaites lapās starp sešiem desmit bērniem tikai viens ir beidzis skolu, pārējie, ieskaitot vecākus, neprata lasīt. Bet ja gimenē bija kāds no vecākiem lasītprasētis, tad par tādiem kļuva arī bērni. Krievu valodas lasīprasmi lauku ļaudis nepārņēma vai ļoti maz. Vīriešu kārtas pārstāvji to vēl iemācījās armijā. Skolas apmācība daudz izteiktāka ir starp krievu tautības iedzīvotājiem.

Pēc 1897. gada tautas skaitīšanas datiem Latgalē dzīvoja 501623 cilvēki, no tiem 83 procenti laukos. Redzams latviešu tautības pārākums. Mācības skolās krievu valodā, tajā bija arī grāmatas, kas latviešiem, kuri neprata šo valodu, radīja grūtības. Taču arī krievu tautības vidū, sevišķi starp vecākiem, liels lasītprasētju skaits — viņu kanoni un ideoloģija naidīgi izturējās pret visu jauno. Spriežot no uzskaites lapām, demitos gimeņu nebija neviena lasītpratēja.

Dažās vietās bērniem dzimto valodu, aritmētikas pamatus, katķismu un baznīcas dziedāšanu mācīja sievietes, kuras gāja no mājas uz māju. Tāda bija jau pieminētā Ieva Kokina. Vēl varu nosaukt Mariju Stivrīšku no šī pagasta Stivrīškiem, kura skaitīšanas brīdī bērnus lasīt un skaitīt mācījis Ludzas apriņķi. Piemināms arī Antons Vanags no Nicgalē, Izabella Pudāne no Līksnas pagasta Nicgalēs, kura dzīvoja pie meitas Vārkavas pagasta Šķiliteros un tur visi trīs mazie bērni, ieskaitot sešgadīgo Veroniku, prata lasīt.

Ievēribu pelna Pēterā Lazdāna 13 cilvēkus lielā gimenē Kalupes pagastā un divas kalpones — septiņi dēli mācījušies tautskolā no astoņiem, lasīt prata meita un abas kalpotājas, tāpat paši vecāki, kuri to apguvuši pašmācības ceļā. Līdzīga bija Jāņa Lazdāna gimenē Dublencā — vecāki lasīprasmi apguvuši pašmācībā, pieci dēli mācījās tautskolā. Un tomēr — apsekojot pagastos no lasītprasētjiem skolās bija mācījis tikai katrs ceturtais un piektais zēns, bet starp sievietēm — tikai 1 procents. Mācības tautskolā nereti aprobežojās ar vienu zienu, nepilnīgiem pieciem mēnešiem.

60. gadu sākumā Vārkavas skolu nojauc, jo muižnieks prasīja atbrīvot zemi, pārcēla uz Šķiliteriem, tuvāk katoļu baznīcai. 70. gados atkal vajadzēja "ceļot", šoreiz uz Klapariem, kur sāka veidoties Vārkavas pagasta centrs. Nodega 1887. gadā, jaunas celtniecību uzņēmās pagasts, kokmateriālus klausu kārtā pieveda zemnieki un tā izmaksāja 5466 rubļus. Jasmuižas skola dibināta 1866. gadā sākumā Rincū sādžā, 1889. gadā pārcēla uz jaunu ēku Jasmuižā tuvāk baznīcai un līdz 1900. gadam bija vienīgā pagastā. Par to rūpējās pagasta vecākais Jānis Zeile un pārzinis Tarasij. S. Usačovs, zemes vienu hektāru atvēlēja vietējiem muižnieks Grigorijus Kuzņecovs. Kalupes skola, dibināta 1866. gadā, bija izvietota pagasta valdes telpās. Uz jaunām zemnieku sagādātām telpām pārvēsta 1891. gadā.

Mudite Vija Lozda, Aizkalnes pamatskola

LĪDZEKĻI UN PREPARĀTI NEATLIEKAMAĻ PALĪDZĪBAI ZEMNIEKA SĒTĀ

DEZINFICĒJOŠIE LĪDZEKĻI: joda tinktūra, ūdeņraža pārskābe (hidroperīta tabletes), furacelīna šķīdums, kālija permanganāts (zilie graudiņi), briljantzāļais šķīdums un citi.

GREMOŠANU VEICINOŠI LĪDZEKĻI: glaubersāls, Karlsbādes sāls, dzērāmā soda, tinktūras — vērmeļu, baldriānu, piparmētru un citas vai to maisījumi.

PRETUZPUŠANĀS LĪDZEKĻI: timpanols, augu eļļas, tīrais ihtīols, pienskābe, alkohols.

MASTĪTU ĀRSTĒŠANAI: mastisāns, kampara eļļa, drīģeņu eļļa, terpentīna eļļa.

ANTIBAKTERIĀLIE PRETIKĀISUMA LĪDZEKĻI: aspirīns, amidopīrīns, sulfadīmezīns, sulfadimetoksīns, ftalazols, norsulfazols, streptocīds un citi.

ŠĪRĀCES (2—20 kubi centimetri), injekcijas adatas, piena katetri, troakārs, marles saites, vate.

O. Daugulis, Upmalas pagasta konsultants

ZEMNIEKS NAV PASĪVS

(Sākums 1. lpp.)

Visi sanākušie, kāds pussimts dalībnieku, ar dzīvu interesi klausījās, viņiem netrūka arī dažādu jautājumu. Piemēram, plašāk tika apskatīti jautājumi par govju un sivēnu kopšanu un ārstēšanu zemnieku kūtiņās, interī izraisīja J. Stikānes, kura savā saimniecībā Galēnos pērn 16 hektāros audzēja garšķiedras un seklus līnus, pierādot, ka katrs no tiem devis 200 latus peļņas stāstījums. Arī tas varētu derēt Aglonas pakalnos.

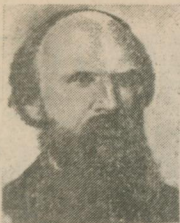
Šis novads apveltīts ar daudziem dabas jaukumiem — kalniem, mežiem, ezeriem, taču zemkopjiem te nekļājas viegli. A. Bēķa kungs nosauca ievēribas cienīgu skaitli: govju skaits ir tāds, ka vidēji uz divām saimniecībām ir tikai...

ZEMNIEKS NAV PASĪVS

viena. Pat tādās, kur aramā zeme un meži sastāda vairākus desmitus hektāru. Un tas laikam jau tāpēc, ka zemnieks šo lopiņu tur vienīgi tādēļ, lai sagādātu sev svaiga piena krūzi. Bet piena lopkopība visās valstīs un visos laikos allaž bijusi ienesīga nodarbošanās, dod pārtikas produktus. Un viens no iemesliem, kādēļ tik strauji sarucis govju skaits, ir bezjēdzības piena realizācija, par to nesapņem naudu, nenokārtotie jautājumi gaļas realizācijā.

Tāda situācija, tomēr jāsauc, šeit ir pagaidu — zemnieki te nav pasīvi dzīves vērotāji. Arī todien viņu ieinteresētība liecināja par lielu un stingru vēlēšanos veidot stabilas saimniecības.

A. Mežmalis



Kronvaldu Ata prēmijas laureāte



Māritei Seilei Preiļu 1. vidusskolā patika tādi mācību priekšmeti un uzdevumi, kur "jālauza galva". Kad pienāca laiks stāties universitatē, prātā bija Fizikas un matemātikas fakultāte. Tur viņu "pamanīja" docents Agnis Andžāns,

PAR "MAZO ALFU", MATEMĀTISKO DOMĀŠANU UN NE TIKAI

kurš LU vadīja Neklātienes matemātikas skolu un no I kursa Mārite tajā līdzdarbojās visus savus studiju gadus. Docenta A. Andžāna vadībā viņa izstrādāja diplomdarbu un aizstāvēja matemātikas maģistres grādu. Aizrautīga darbošanās neklātienes matemātikas skolā netraucēja viņai teicami tikt galā ar visu citu priekšmetu mācību programmu un, universitatē beidzot, saņemt diplomu sarkanos vāciņos.

Laiks skrien vēja soļiem, jau trešais mācību gads, kopš viņa strādā par skolotāju savā skolā Preiļos, nodibinājusi ģimeni, dod saviem audzēkņiem to, ko zina šajā brīnumainajā matemātikas pasaulē, nav sarāvusi saites ar universitāti. Trīs gadus matemātikas maģistre M. Seile nodarbojas ar tradicionālās matemātikas problemām ārpus skolas programmām, desmit gadus rīko un piedalās matemātikas olimpiādēs, organizē skolas bērnu loģiskās domāšanas konkursus. Tajos piedalās 5.—12. klašu spējīgākie matemātiķi. Lidz šim tādi konkursi aptverā rajona skolas, tagad jau "pārkāpuši" arī pāri robežai

Ludzas, Balvu, Krāslavas un Daugavpils virzienos, ar Preiļu skolēniem uzdevumus risina arī šo rajonu jaunie matemātiķi.

Viņa — matemātikas nometnes "Mazā alfa" organizatore, šogad būs 8. pēc kārtas, kurās interesantus priekšlikumus sniedz LU mācību spēki. Olimpiāžu uzdevumi, sagatavoti kopā ar citiem autoriem, sakopoti 18 brošūrās un vienā biezākā grāmatā, kurās ietilpināti arī zīmējumi, kas atvieglo dalībniekiem ceļus uz mērķi — atrisinājumu. Šogad uz savu nometni preiļieši aicinās "domu biedrus" no citiem rajoniem.

Ata Kronvalda prēmija tikai nesen iedibināta, Mārite Seile ir viena no nedaudzajām tās laureātēm Latgalē, bet ceļš uz šo lielo godu aizsāks jau tad, kad darbojas Neklātienes matemātikas skolā pie docenta A. Andžāna — un viņš bija viens no tiem, kuri jauno skolotāju izvirzīja. Atbalstīja tagadējā darba vieta.



DAIĻO AMATU MEISTARU SALONĀ

Tā ir neliela zāle kultūras nama otrajā stāvā, gaitena galā pa kreisi. Taisni uz priekšu ejot var nokļūt šī nama direktora kabinetā, bet jāpaiet vēl pa vienu pavisam īsiņu gaitenīti un tad jāver durvis. Uz tām nekāda lepnā uzraksta nav, vispār nekādas neliecina, kas jūs tur sagaida. Bet, kad atvēršiet, pabrīnīsieties — skaisti aužamie stāvi, uz galdiem un postamentiem dažādi amatu meistaru — klūdžu pinēju, finiera apstrādātāju, adītāju un audēju darinājumi, gleznas... Tas viss domāts manas un tavas mājas, dzīvokļa, istabas izdaiļošanai, darināts no ikdienā plaši pietamamiem materiāliem. Bet nenozīmē, ka vienkāršs un prasts — tautas daiļamatu meistari par to jau godināti un cienīti, ka no "nekā" var uzburt tik jaukas lietas.

Tepat ir arī galdiņš, pie kura strādā kabineta saimniece, šo darinājumu autoru rosinātāja, tautas gara mantu, ko sauc par folkloru, uzturētāja mūsu rajonā Monika Livdāne. Viņa arī pati izmēģina roku tādu vai citādu mantu izgatavošanā, lai gan sevi neuzskata par profesionālu tautas daiļamata meistaru. Arī viņas izgatavotie priekšmeti bez šaubīšanās pieskaitāmi lietiskās mākslas darbiem.

Pašu šauru telpu par salonu nenosauksi — tā pārāk maza, bet nerada spiestības un šaurības iespaidu, jo katrs eksponāts ap sevi uzbūvē plašumu, savu īpatnēju pasakainu valstiņu. Šajā kabinetā dzimst idejas, kuras vēlāk piepilda pilsētas ielas un laukumus, brīvdabas estrādi, plašās izstāžu zāles. Un pats svaigākais, nesēnākais notikums bija Sveču diena rīkotā senu un jaunu silpvenu drānu, sveču un svečuuru izstāde ar tautisku koncertu un stāstījumiem, ko var un ko ne šajos svētkos.

Afēlā: pinēju darbi.

IDEĀLA FIGŪRA — PAŠAS ROKĀS

Neglītu sieviešu nemēdz būt. Tāpēc, ka skaistums ir harmonijas īpašs gadījums. Kermeņa un gara. Ar garu tā lieta ir visai delikāta, bet kermeņa uzturēšana normas robežās — pilnīgi izpildāms uzdevums. Veselā miesā savukārt mājā arī vesels gars. Lūk, te jau ir tā harmonija. Un skaistums. Tātad, jā rūpējas par sevi. Nenogurstoši. Pastāvīgi. Vēriģi.

Kāpēc svešzemnieki izskatās tādi jautriņi, sakopti, dzīvespriecīgi? Nu gluži vai kā siltumnicu gurķi. Ne jau tāpēc, ka viņiem mazāk problēmu nekā mums. Tās jau ir visiem. Bet lieta tā, ka viņi nemiģi rūpējas par savas formas uzturēšanu. No tā tad arī rodas tāda brīva izturēšanās, un tāds noskaņojums, un tāds dzīves tonuss. Labi, ka tam radīti apstākļi. Viņu vidē populāri tā sauktie "Health-Club" — veselības klubi. Samaksāji un tev, lūdzu, masāža, baseins, sauna, vingrošana, treniņi, aerobika, šēpings, solārijs...

Nav ko gausties — arī pie mums Preiļos tagad darbojas veselības centrs. Atveseļošanās kompleksi mūsu centrā adresēti jebkura vecuma, jebkuras kompleksitātes, jebkuras fiziskās sagatavotības klientiem.

Jūs paši varat izvēlēties vismodernāko novirzienu aerobikā. Var to apskatīt videokasetēs ierakstītajos variantos, kuri "darbojas" šodien un atdarināt. Var, piemēram, nodarboties Džeinas Fondas "vadībā", bet varbūt ka tomēr patīk Šēras kompānijā. Modernāka pašlaik ir step aerobika, ideāla vingrinājumu grupa sirds un asinsvadu un plaušu nostiprināšanai. Kalančiķa domātā tiem, kuri nekad nav nodarbojušies ar sportu, bet vēlas būt vingri un slaidi. Piedevām vēl ir dažādi treniņi. Kad būsī "nometis" doto kaloriju daudzumu, lietderīgi un patīkami pasviedrēties saunā.

Kamēr māmiņas un tētiņi nodarbojas ar veselības uzlabošanu, bērni, ja

nevēlas būt kopā ar viņiem, var nokāpt līdz pirmajam stāvam un laiku pavadīt kafējnicā, kur vienmēr ir kas garšīgs dzerams vai apēdams, tieši pa prātam mazuljiem.

Ir jau mums ar tādi lēnīgāki cilvēki — viņu rīcībā vaakumasāža un ultrastīms — veids, kā aktīvi nomet lielo svaru... miegā. Domājāt, ka tas viss ir fantāzijas auglis? Bet tad man jājautā: vai esat bijuši salonā "Lana"? Tas ir brīnišķīga vieta gribētājiem un gribētājām kļūt slaidām un slaidiem, un pavisam bez sevis "sausīšanas" ar badu un pastāvīgiem nogurdinošiem vingrojumiem. "Lana" saviem klientiem piedāvā unikālas metodes, kuras apalģās kundzītes un jaunkundzītes, korpuslātes padara slaidas (desmit piecpadsmit seansi un svara zudumi ir pieci—septiņi kilogrami), bet tievinajam palielina muskulus un viņas iegūst ideālu veidolu. Jaunās māmiņas ļoti īsā laikā atgūst savu jaunavīgo figūru, jo procedūras laikā zināmas aizvelkas, ādas krunkas izlīdzinās, pasīpinašas asinsrite un uzlabojas vielu maiņas procesi... Un ne mazāk spēku pielietojuma no jūsu pusēs. Mikstajā krēslā vai uz kušetes varat ielaisties maza bērna mierīgajā miegā, bet jūsu muskuļi darbosies kā ostas krāvējam, zudīs kermeņa aptaukojums un tas atveseļosies. Šajā salonā, mūsu "Lana" var ielūkoties arī stiprā dzimuma pārstāvji. Kad ārstniecības kurss būs jau aiz muguras, jūs jutīsiet, ka tikuši valā no osteohondrozes, radikulīta un citām slimībām, no impotences. Dāļā dzimuma pārstāvēm savukārt ieteicam vakuumasāža krūšu formas palielināšanai vai atjaunošanai.

Par patīkamajām izjūtām solārijā var runāt daudz. Nogulsties uz minūtem desmit divdesmit, skan patīkama, nomierinoša mūzika un gluži nemanot esi iesīģusi miega varā. Kad laiks pagājis, uzcelies moza un iedegusi. Var sauloties, pielietojot speciālu iedeguma krēmu un ātrāk nobrūnēt. Pēc sešiem astoņiem seansiem, lietojot krēmu, būsiēt kā

šokolāde un piedevām vēl labā garastāvoklī. Bet ja jums ir kādi ievilkusies iekaisumi, varat tos arstēt sildīšanā. Solārijs bez visa cita palielina organisma pretošanās spējas pret dažādam infekcijām.

Neslēpsim, bieži vien negatīvas emocijas izraisa uz sejas un kakla pamanītās grumbiņas — arī ar tām var tikt galā "Lana". Ar vivatona un vietējās darsservalizācijas preparāta palīdzību te gādās par to, lai aizmirstu šo problēmu. Protams, ne jau pirmā seansa laikā, viss atkarīgs no jūsu individualitātes, no tā, cik dzilas ir šīs grumbas un kāds ir jūsu ādas elastīgums. Taču... ne velti mēdz sacīt: "Kas grib — tas panāk, kas meklē — tas vienmēr atrod".

Akadēmiķa Derjabinā unikālo preparātu vivatona var iegādāties šeit salonā un izmēģināt patstāvīgi. Tas ir kā magisks līdzeklis, kurš līdzēs tikt valā no visām slimībām un neizraisīs nekādu launumu, jo tam ir simtprocentīga labvēlība pret katru organismu. Ekoloģiski tīrs produkts, nostādīnāts uz 96 nosaukumu ārstnieciskiem augiem. Než vai kur citur vēl varat atrast šo reto jaunības un veselības eliksīru.

Noslēgumā mazliet par saunu. To varat pasūīt uz jebkuru dienu un jebkuru laiku, bet jāmaksā gan iepriekš — par divām stundām desmit latī. Cik cilvēku būs grupā, tas mūs neinteresē — varat aicināt draugus pēc sirds patikas. Bet, ja aizrausieties un gribēsiet pagarināt labstājūti, ko dod sauna, par katru nākamo stundu būs jāpiemaksā pa pieciem latiem. Pie reizes var pasūīt arī banketu zāli — par to tāpat būs jāmaksā pieci latī par stundu.

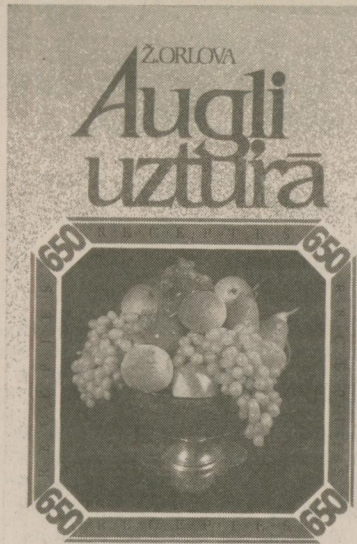
Ja izdevās jūs pārliecināt, ka mūsu sabiedrībā iespējams patīkami un lietderīgi pavadīt brīvo laiku, tad laipni lūdzam uz pirts un sporta kompleksu Preiļos, Liepājas ielā 46. Piezvaniet uz numuru 23333.

S. Teilāne

Rajona lauksaimniecības konsultāciju birojs, Preiļi, Raiņa bulvārī 19.
Tālr. 22391. Redkolēģija.
Dibinātājs — A. Rancāna izdevniecība. Masu informācijas līdzekļa reģistrācijas apliecība Nr. 2000.

Iznāk no 1994. gada 30. decembra, reizi nedēļā — ceturtdienās.
Izdevēja norēķinu kants Bankas "Baltija" Preiļu filiālē Nr. 000468996.
Adrese: A. Upiša ielā 3-49, LV-5301, tālrunis 21516.

GRĀMATU PLAUKTAM



Laimonis Kops

PRAKTISKIE PADOMI CELTNIEKIEM

Vislabāk droši vien pazīstam ābolu, esam to izbaudījuši svaigā veidā, ceptu vai žāvētu pašu par sevi vai arī kādā kūkā, kāpostos. Bet nez vai zinām, ka šis mūsu parastais auglis var būt par sastāvdaļu apmēram divos simtos dažādu baudāmu ražojumu — salātos un sviestmaizēs, zupās, gaļas un zivju, augļu, sakņu un miltu ēdienos, kā pildījums pirāģiem, pankūkām un citiem mīklas izstrādājumiem, pirāģos un tortēs, desertā un, protams, arī konservētā veidā. Liellopu gaļa mēruku un ābolu mērcē, cūkgaļa ābolu mērcē, ābolu zupa ar mēžrožu novārījumu, Čerņigovas borščs ar āboliem... Daudzus gan interesantus, gan garšīgus ēdienus var pagatavot no citiem mūsu zemītē kultivējamiem augiem — cidonijām, bumbieriem, plūmēm u.t.t. Par to visu var izlasīt Zannas Orlovas grāmatā "Augli uzturā", kuru no krievu valodas tulkojusi Ruta Šterna. Sakopotas 650 tradicionālas un mazāk vai vispār netradicionālas receptes, kurās augļiem un ogām ierādta nozīmīga vieta. Tajā skaitā arī no eksotiskajām zemēm pie mums ienākušajām aprikozēm, persikiem, citroniem, apelsīniem, granātāboliem, banāniem, ananasiem un citiem. Ja iegādāties šo grāmatu (maksā 71 santīmu), jūs itin veiksmīgi varēsiet pagatavot tādas zupas, sautējumus, salātus un sviestmaizes, gaļas ēdienus, kūkas un pirāģus, par kuriem maz ko būs dzirdējuši mājinieki, kuri to prātis novērtēt ar sajūsmu un pateicību gatavotājam.

Ja šī grāmata vairāk domāta sievietēm, to svētnīcu dievietēm, ko sauc par virtuvi, tad Laimona Kopa "Praktiskie padomi celtniekiem" var būt par rokasgrāmatu vīriešiem, mājas un pavarda būvētājiem un sargātājiem. Anotācijā teikts, ka tā ir speciālistiem un nespeciālistiem, plašam interesentu lokam, kuru nodarbina celtniecības praktiskās problēmas. 200 padomi, 43 zīmējumi un 9 fotogrāfijas, kas kopā ar praktiskam prātam adresētu tekstu iepazīstina ar to, kas un kā veido ēku ilggadību, kā tajās "iemānīt" siltuma un hidroizolāciju, kā veidot pamatus, sienas un jumtus, no kādiem materiāliem, kā liekamas grīdas, iebūvējami logi un durvis un viss pārējais, lai uzceltais nams tiešām atbilstu nosaukumam "mana pils". Grāmatas cena — 80 santīmi.

B. Ludžēnika, grāmatu nama "Latgale" direktore

Sakarā ar izmaiņām nolikumā par traktortehnikas vadītāja tiesību iegūšanu eksterņā, Valsts tehniskās uzraudzības inspekcija sniedz konsultācijas, lai gribētāji varētu iegūt attiecīgas kategorijas tiesības. Interesentus lūdzam pieteikties līdz 15. februārim VTU inspekcijā Preiļos, Raiņa bulvārī 19., 14. kabinets, tālrunis 22033.

JAUNAS PROFESIJAS APGŪŠANAI
PIEDĀVAJAM
ĪSTERMINĀ
KURSUS
ELEKTRONO
KASES APARĀTU
OPERATORS KASIERIS
ОПЕРАТОР-КАССИР
ЭЛЕКТРОННЫХ
КАССОВЫХ
АППАРАТОВ
☎ 21041, 22627, 21450

краткосрочные курсы

- водитель автомобиля категории "B" (2 мес.)
- водитель автомобиля категории "С-1" (1 мес.)
- газосварщик 2-3 разр. (2 мес.)
- тракторист, животновод, руководитель крестьянского хозяйства (2,5 мес.)
- печник-штукатур (1 мес.)
- массажист (общий классический массаж - 1 мес.)
- косметолог - визажист (1 мес.)
- латышский язык (подготовка к аттестации-2мес.)

Влатышский, английский, немецкий, иврит, французский, итальянский, шведский - АСОЛИЯ - компьютерное индивидуальное обучение

Компьютерная грамотность

Прикладные программы PC IBM
машинопись - слепой метод печатания
делопроизводство
бухгалтерский учет (финансы, зарплата, балансо)

- вязание крючком и спицами (1,5 мес.)
- основы кройки и моделирования, ремонт, детская одежда
- фотодело (лучших учащихся трудоустроиваем)



21041, 22627

1 iespiedloksne, metiens — 216 eksemplāru. Iespējama SIA "SAB", Daugavpili, Valkas ielā 1.